

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка

П.К. Зуєв, Л.В. Зуєва

ПРАКТИКУМ З АКОМПАНІАТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

(аранжування та виконавська редакція для баяна, акордеона
вокальних творів сучасного українського композитора М. Ведмедері)

Навчальний посібник
для студентів музично-педагогічних спеціальностей вищих
навчальних закладів освіти

Суми 2016

УДК 783.25:786.8(075.8)
ББК 85.315.3я73
3 93

*Рекомендовано до друку та надано Гриф
Сумського державного педагогічного університету ім. А.С.Макаренка
(протокол № 13 від 23 травня 2016 року)*

Рецензенти:

- Лошков Ю. І.**, доктор мистецтвознавства, професор кафедри народних інструментів Харківської державної академії культури;
Откидач В. М., доктор мистецтвознавства, професор кафедри інструментів духового та естрадного оркестрів Харківської державної академії культури;
Іванов Є. О., кандидат мистецтвознавства, доцент, декан факультету мистецтв Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Зуєв П.К., Зуєва Л.В.

З 93 Практикум з акомпаніаторської майстерності: (аранжування та виконавська редакція для баяна, акордеона вокальних творів сучасного українського композитора М. Ведмедері) : навчальний посібник для студентів музично-педагогічних спеціальностей вищих навчальних закладів освіти / П. К. Зуєв, Л. В. Зуєва. – Суми: ФОП Цьома С. П., 2016. – 92 с.

Навчальний посібник спрямований на вирішення проблеми підвищення рівня акомпаніаторської майстерності студентів музично-педагогічних факультетів та факультетів мистецтв вищих навчальних закладів освіти. На основі аналізу образно-сміслового змісту та засобів музичної виразності вокальних творів М. Ведмедері авторами запропоновано оригінальні баянно-акордеонні супроводи до пісень. Визначені особливості музичної фактури акомпанементу вказують шляхи створення студентами власних варіантів супроводу.

Видання може бути використане як навчальний посібник для музичних відділень педагогічних училищ і коледжів, загальноосвітніх шкіл, а також розраховане на широке коло шанувальників пісенної творчості.

УДК 783.25:786.8(075.8)
ББК 85.315.3 я 73

© Зуєв П.К., Зуєва Л.В., 2016
© ФОП Цьома С. П., 2016
© СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016

ПЕРЕДМОВА

Як вважає більшість сучасних дослідників культурної спадщини нашої країни, історію нашого народу з самого початку й до наших днів можна вивчати за змістом народних і авторських пісень. Багато з них, які склалися в народі або були написані талановитими авторами, стали сьогодні довершеним творінням українського народу.

Найкращі традиції народної пісенності продовжують сучасні українські композитори, утверджуючи вікову славу України як співучої, пісенної держави.

Особливої уваги заслуговують вокальні твори для дітей і молоді М.Ведмедері, які користуються популярністю в широких колах шанувальників сучасної української пісні. Вони сприяють розвитку художніх смаків дітей шкільного віку та молоді, вихованню у них любові до Батьківщини, рідного краю, рідної природи, до української мови. Незважаючи на те, що композитор обмежив свій творчий доробок здебільшого одним жанром – дитячими піснями, він щасливо уникнув у ньому образної та музичної одноманітності і штампів. Дитячий світ, відтворений у цих піснях, приваблює своєю багатогранністю та поетичністю. Це – образи чудової природи рідного краю («Мій коханий диво-край», «Криниця», «Осіння картина» тощо), картинки дитячих забав та мрій («Чобітки», «Сопілочка»), родинне тепло, без якого неможливо уявити собі життя не лише маленької, але й дорослої людини («Дереvence роду», «Бабусі», «Стелись вишиванко»), своєрідні «музичні портретики» маленьких українців («Козачата», Україночка Оленка»), перші кроки у світ науки та пізнання («Мій букварику, букводарику», «Здрастуй, школо!», «Здрастуй, вересень»).

Тому зрозумілою стає така особливість музичної мови композитора, як синтез образно-інтонаційного тяжіння до традицій національного дитячого фольклору, що століттями передавався з покоління в покоління, з кращими здобутками сучасної пісенної творчості. Це не випадково – адже з цим світом дитинства, спілкуванням з дітьми було багато років пов'язано не лише творче,

але й особисте професійне життя автора: він був викладачем дошкільного навчального закладу. Окрім цього натхненням у зверненні саме до світу дитинства завдячує він і власній родині та своїм дітям, Ользі та Сергію. І тому, щиро, поетично, відверто знаходить композитор той духовний та емоційний ключ, у якому говорить він з дітьми і про дорослі, серйозні речі: любов до рідної землі, її красу і велич («Україна», «Немає України без калини» та ін). Згідно з цим у пропонованій збірці весь матеріал розділено на три тематичних блоки: «Україна – мов царівна», «Мій коханий дивокрай», «Україна – я твоя дитина».

На думку авторів музичного супроводу, опанування акомпанементу до пісень передбачає постійний самостійний творчий розвиток студента-акомпаніатора. Подані баянно-акордеонні акомпанементи за бажанням можуть видозмінюватись і збагачуватись, а також варіюватись в залежності від змісту та музичної драматургії вокального твору. Опрацьовуючи баянно-акордеонні аранжування, студент не тільки вивчатиме професійні супроводи до пісень для шкільного репертуару, але й здобуватиме вміння та навички створення власних варіантів акомпанементу.

Предметом особливої уваги баяніста-акомпаніатора є створення вокально-інструментального ансамблю (камерного) і підтримка соліста-вокаліста в розкритті характеру та музичного образу того чи іншого вокального твору. Автори пропонують стислий аналіз вокальних творів у контексті їх образно-сміслового змісту, засобів музичної виразності та особливостей фактури супроводу.

Даний навчальний посібник може бути рекомендований для студентів музично-педагогічних спеціальностей вищих навчальних закладів освіти, музичних відділень педагогічних училищ і коледжів, загальноосвітніх шкіл, а також розрахований на широке коло шанувальників української пісенної творчості.

РОЗДІЛ І

УКРАЇНА – МОВ ЦАРІВНА

Перший розділ оспівує красу рідної Батьківщини. Сюди увійшли пісні про Україну, написані на тексти поетів О. Тарасової, М. Сингаївського, Г. Клок, Н. Іванюк. Вони також відрізняються за характером, відтворюючи багатогранний образ України-матері. Якщо пісня «Україна» на сл. О. Тарасової витримана в характері, близькому до лірико-патриотичних зразків української масової пісні 2-ї пол. XX ст., (кращі зразки жанру залишили нам І. Шамо, Г. Майборода. О. Білаш та ін.), то, наприклад, у «Пісні землі» відчувається вплив української ліричної масової пісні цієї доби. Пропонуємо стислий аналіз вокальних творів у контексті їх образно-сміслового змісту, засобів музичної виразності та особливостей фактури акомпанементу.

1. «Немає України без калини» (сл. Г. Клок). Ця пісня служить ніби своєрідним «заспівом» всього розділу. В тексті відтворені основні символи, з якими пов'язується образ Батьківщини: калина, верба, тополь, Дніпро. Саме вони єднають всіх українців у одну велику родину. Згідно зі змістом поетичних рядків, характер музики – спокійний, величний, декламаційно-розповідний. Мелодика пісні – плавна з поступеневим рухом, викладена у відповідності з чотирирядковою строфою вірша у формі восьмитактного ладотонального періоду, з короткочасними відхиленнями у тональності VI та IV ст. Жвавості і руху додає спокійній вокальній мелодиці супровід, витриманий «пульсуючими» восьмими, трохи «розфарбованими» короткими пасажами шістнадцятих.

Природно і органічно використовуються різновиди вокальних супроводів, а саме: гармонічний акомпанемент, варіаційний, змішаний.

2. Пісня «Україна» (сл. Н. Іванюк) є ніби своєрідним продовженням попередньої. Тут традиційна символіка у поетичному тексті (верба, калина) доповнюється картинами чудових українських краєвидів. Чотири рядки поетичної строфи укладаються в восьмитактний модулюючий період (до-мінор – Мі бемоль мажор). У короткому двотактному вступі тоніка не з'являється відразу, а ніби

«завойовується» лаконічним гармонічним ланцюжком: D7-S-D-t. Мелодія викладена одноголосно, але фактура супроводу не дублює основний голос, а має скоріше «ансамблевий» характер, з використанням дво- та триголосся. Тому дуже легко, наприклад, перекласти цю пісню для вокального ансамблю або дитячого хору. Рухливості мелодії додає двотактна низхідна секвенція на початку, де у тексті йде розширення та конкретизація основного образу («на ромашковому полі, де птахи живуть на волі»). Для супроводу характерна гармонічна насиченість в першому і другому куплеті і варіаційність, яка чітко проглядається – у третьому куплеті. Для цього ліричного твору характерна тридольність (розмір 3/4) та зв'язна артикуляція (штрих *legato*), яка бажана як для виконання вокальної партії, так і партії акомпанементу (права рука), ліва рука виконується штрихом *non legato*.

3. «Це моя Україна» (сл. А. Камінчука). Образ України відтворюється у цій пісні у більш ліричному ключі. Мелодія вальсового характеру (розмір 6/8) написана у формі двох періодів некротної структури – 7 тактів замість традиційних 8, що часто характерно для народної пісенності. І заспів і приспів мають схожу структуру: період з модуляцією у паралельну тональність (ре-мінор – Фа-мажор), лише в останньому приспіві утверджується основна тональність ре-мінор. Мелодія починається з низхідної секвенції у S, що приводить до появи Фа-мажору. Приспів починається також з відхилення у субдомінанту ре-мінора, аналогічно друга ланка низхідної секвенції приводить до закріплення тоніки Фа-мажор (за винятком останнього приспіву).

Від інших згаданих пісень цю пісню відрізняє розлогий вступ, де мелодія на тлі характерного вальсового ритму викладена у двоголосній «вокальній» фактурі терціями. Його треба виконувати яскраво, лірично, на динамиці *mf*. Далі супровід не дублює основну мелодичну лінію, підкреслюючи витриманими акордами лише загальний рух, і звучить на динамиці *mp*, *p*, тим самим даючи можливість більш рельєфно виконати вокальну партію. Затримання, неакордові фігурації в акомпанементі надають пісні в цілому

вишуканий, «ажурний» характер. Для досягнення бажаної виразності в звучанні партії супроводу слід використовувати штрихи *legato*, *non legato* (шістнадцяті ноти).

4. «Пісня землі» (сл. М. Сингаївського) відтворює лірично-узагальнений образ Батьківщини, що у трьох строфах поетичного тексту поданий ніби з висоти пташиного польоту: «Батьківщини рідної сади», «Батьківщини рідної поля», «Батьківщини рідної гаї». Пісня викладена у формі восьмитактового періоду, якому передують чотирьохтактний вступ, що не дублює мелодію пісні. В ньому не одразу з'являється основна тональність мі-мінор. Починається вступ широким мелодичним ходом на малу септиму в мелодії з хроматичними підголосками на тлі субдомінанти основної тональності, яка з'являється лише в кінці вступу (через короткочасне відхилення до паралельної тональності): S–D7–III–VI–II7–D6/5–t.

Вокальна мелодія також починається з субдомінанти. Гармонічна мова в ній основана ніби на грі паралельних тональностей мі-мінор – Соль Мажор, з утвердженням основної тональності в кінці пісні.

Акомпанемент фактурно насичений. Мелодична лінія його не повністю дублює вокальну, хоч в основному вона викладена паралельними секстами, які додають виразності і можуть слугувати основою для подальшої роботи над перекладенням пісні для дуету чи ансамблю. Водночас фактура акомпанементу розвивається досить самостійно, мелодична лінія в основному викладена у високому регістрі, вона ніби «обплетена» елементами неакордової фігурації на тлі рівного пульсу восьмих, поступово піднімається до кульмінації на VI7 у шостому такті: S–II7–D7–t–III–S–II7–D7–III–D6/5–S–D6/5–III–VI–S–D6/5–t.

Застосування зв'язної артикуляції (штриха *legato*) в супроводі та партії вокалу підвищує співучість в ансамлевому камерному звучанні.

УКРАЇНА

Музика М. Ведмедері

Слова Н. Іванюк

Помірно

На ро - маш - ко - во - му

по - лі, де пта - хи жи - вуть на во - лі, там во - ло - шок о - чі

си - ні - це на рід - ній Ук - ра - ї - ні!

The musical score is written in 3/4 time with a key signature of two flats (B-flat and E-flat). The vocal line is in the treble clef, and the piano accompaniment is in the bass clef. The piano part features a steady eighth-note bass line and chords in the right hand. Dynamics include *mf* (mezzo-forte) and *mp* (mezzo-piano). Fingerings are indicated by numbers 1-5, and articulation marks like slurs and accents are present. Chord symbols (B, M, 7, Bb) are placed below the piano part.

Там, де рік гір-ські по - то - ки, де рос - туть струн-кі о -

со - ки, де о - зе - ра жу-рав - ли - ні - це на рід - ній Ук - ра -

ї - ні! На вер - хів - ках гір ту -

ма - ни, і кра - са там не - зрів - нян - на, чис - ті

ро - си на ка - ли - ні - це на рід - ній Ук - ра -

ї - ні!

УКРАЇНА

1. На ромашковому полі,
де птахи живуть на волі,
там волошок очі сині -
це на рідній Україні!
2. Там, де рік гірські потоки,
де ростуть стрункі осоки,
де озера журавлині -
це на рідній Україні!
3. На верхівках гір тумани,
і краса там незрівнянна,
чисті роси на калині -
це на рідній Україні!
4. Сумні спогади в журбі
Навіва верба тобі,
Де душа твоя і нині, -
Тут на рідній Україні!

НЕМАЄ УКРАЇНИ БЕЗ КАЛИНИ

Музика М. Ведмедері
Слова Г. Клок

Помірно

The musical score is written for piano and voice. It consists of three systems. The first system is a piano introduction in D major, 3/4 time, marked 'Pomirno' (Moderato). It features a treble and bass staff. The bass staff has chords labeled 'B' and 'B' under the first two measures, and 'M' and '7' under the next two. The treble staff has a 'tr' (trill) marking over the first measure and '3' (triplets) over the last two. The second system continues the piano accompaniment with chords labeled 'M' and '7' in the bass, and 'M' in the treble. It ends with a 'p' (piano) dynamic marking. The third system includes the vocal line in the treble staff, with the lyrics 'ма - є Ук - ра - ї - ни без ка - ли - - - ни, як' written below it. The piano accompaniment continues with chords labeled 'M' and 'B' in the bass, and 'M' in the treble.

і не - ма без піс - ні со - ло - вя: а ми - на -

род, зер-ни-на від зер - ни - ни, в.бі-ді і шас - ті - ми од - на сі -

м'я. Не - ма - є - Ук - ра - ї - ни без то - по - - - лі, як

і не - ма без сон - ця сий - ва дня. Ти без ко -

рін - - ня - пе - ре - ко - ти - по - ле, а ко - рінъ

там, де вся тво - я рід - ня.

НЕМАЄ УКРАЇНИ БЕЗ КАЛИНИ

1. Немає України без калини,
як і нема без пісні солов'я:
а ми - народ, зернина від зернини,
в біді і щасті - ми одна сім'я.
2. Немає України без тополі,
як і нема без сонця саява дня.
Ти без коріння - перекотиполе,
а корінь там, де вся твоя рідня.
3. Без рушників немає України,
як без любові і життя нема.
Душа без України - мов руїна,
пуста і мертва, холодно-німа.
4. Немає України без вербиці,
без сивого Славутича-Дніпра.
Нап'юся живодайної водиці,
в ній зачерпну любові і добра!

ЦЕ МОЯ УКРАЇНА

Музика М. Ведмедері
Слова А. Камінчука

Темп вальса

The musical score is written for piano in 6/8 time, marked 'Темп вальса' (Waltz tempo). It consists of three systems of music, each with a treble and bass staff joined by a brace. The key signature has one flat (B-flat). The first system begins with a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The melody in the treble staff is characterized by eighth-note patterns and slurs. The bass staff provides harmonic support with chords, some marked with a '7' (dominant seventh) and others with 'М' (Major) or 'Б' (Minor). The second system continues the melodic and harmonic development. The third system concludes the piece with a final chord marked 'Б' in the bass staff.

За-цві-та-є ка-ли-на,

зе-ле-ні-є лі-щи-на, сте-пом ко-тить-ся ди-во-лу-

на. Це мо-я Ук-ра-ї-на, це мо-я Бать-ків-

1

щи - на, що, як та - то і ма - ма, од - на! - - -

Б М М 7 Б

2

ма - - ма, од - на!

2

rit. *p*

М 7 М М

ЦЕ МОЯ УКРАЇНА

1. Зацвітає калина,
зеленіє ліщина,
степом котиться диво-луна.

Приспів (двічі).

Це моя Україна,
це моя Батьківщина,
що, як тато і мама, - одна!

2. Пробудилась тополя
і безмежному полю
вже співає веснянки вона.

Приспів.

3. Нахилилась вербиця,
щоб напиться водиці,
заквітчала всю землю весна.

Приспів.

4. І зіркам колискові
шепчуть хвилі Дніпрові,
лине музика ніжна, ясна.

ПІСНЯ ЗЕМЛІ

Музика М. Ведмедері
Слова М. Сингаївського

Стримано

The musical score is written in 4/4 time with a key signature of one sharp (F#). It consists of three systems of music, each with a vocal line and a piano accompaniment.

System 1: The piano part begins with a *mf* dynamic. The vocal line starts with a half note, followed by a quarter note, and then a half note. The piano accompaniment features chords marked with 'М' and 'Б' (M and B) and includes triplets and a *simile* marking.

System 2: The vocal line has a triplet of eighth notes. The piano part includes a *mp* dynamic marking. The lyrics are: Бать-ків - щи - ни рід-но - ї са-.

System 3: The vocal line continues with a half note and a quarter note. The piano part includes a *mp* dynamic marking. The lyrics are: ди. На-хи - ли - лись цві-том до во - ди. ко-жна.

9

квіт-ка в сон-ці, у теп - лі шед-ро па-хне со-ка-ми зем -

9

ди. ко-жна \лі Бать-ків - \я

12

Для повторення Для закінчення

12

Для повторення Для закінчення

rit.

Батьківщини рідної сади
 Нахилились цвітом до води.
 Кожна квітка в сонці, у теплі
 Щедро пахне соками землі.

Батьківщини рідної поля
 Нас чарують зблизька і здаля.
 Кожна стежка кличе в дивосвіт,
 Де на росах наш дитячий світ.

Батьківщини рідної гаї
 Кличуть нас у затишки свої,
 Зупинись і слухай солов*я,
 І відчуй, що це земля твоя.

БАРВІНКОВА УКРАЇНА

Музика М. Ведмедері

Слова О. Голеги

Темп повільного вальсу

The musical score is written for voice and piano. It consists of three systems of staves. The first system shows the piano introduction with a treble and bass staff. The treble staff has a melody starting on G4, moving up stepwise to D5, then down. The bass staff has a harmonic accompaniment with chords B, M, and B. The second system begins with the vocal entry on the treble staff, with lyrics 'Ук-ра - ї - на' and 'мов ца - рів-на,'. The piano accompaniment continues with chords B, M, and B. The third system continues the vocal melody with lyrics 'ві - нок. А бар - ві - нок' and 'зе - ле - нень-кий Цві - те'. The piano accompaniment continues with chords B and M. The score includes dynamic markings like *mf* and *p*, and articulation like slurs and accents. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 3/4.

8va-----

mf

Б М В

4

Ук-ра - ї - на мов ца - рів-на, За-квіт - ча - на у бар-

4 (8va)----- 8va-----

p

Б М В

8

ві - нок. А бар - ві - нок зе - ле - нень-кий Цві - те

8 (8va)----- 8va-----

Б М В

11

не - бом го - лу - бень-ким. У кра - ї - ні бар-він -

(8va)

11

tr

Б

В

В

14

ко - вий Всі ма - ля - та бар - він - ко - ві. Бар - він -

14

Б

В

В

17

ко - ві всі ма - лень - кі не - по - си - ди ве - се -

17

8va

Б

М

В

В

20	Для повторення	Для закінчення
		
20	Для повторення	Для закінчення
		

**Україна - мов царівна,
Заквітчана у барвінок.
А барвінок зелененький
Цвіте небом голубеньким.**

**Приспів:
У країні барвінковій -
Всі малята барвінкові.
Барвінкові всі маленькі -
Непосиди веселенькі!**

**Як барвінок, всюди в'ються,
Все встигають, все сміються.
І співають барвінчата,
Як у гаї солов'ята.**

УКРАЇНА

Музика М. Ведмедері
Слова О. Тарасової

Неспішно

mf

Ук-ра - ї - но мо - я, Ук-ра - ї - но! У без -

p

кра - ї сте-пи піс-ня ли-не І до - ли - ни, і лу - ки чу -

simile

10

до - ві, І сві - тан - ки тво - ї бар - він - ко - ві. Ук - ра -

10

tr

13

ї - на мо - я - пи - сан - ко - ва. Ук - ра - ї - на мо - я ка - ли -

13

16

но - ва. Ти на - ві - ки мо - я Бать - ків - щи - на, Ми - ла

16

mf

19 1.
сер - цю, свя - та Ук - ра - ї - на! Край де

21 2.
сер - цю, свя - та Ук - ра - ї - на!

Україна моя, Україно!
У безкраї степи пісня лине.
І долини, і луки чудові,
І світанки твої барвінкові.

Приспів:
Україна моя - писанкова.
Україна моя - калинова.
Ти навіки моя Батьківщина,
Мила серцю. Свята Україна!

Край, де серце радіє і плаче,
Де на мене чекає удача.
Україно моя, край святковий.
Я люблю твої роси ранкові.

Приспів.

РІДНА МОЯ, ВКРАЇНСЬКА МОЯ

Музика М. Ведмедері

Слова В. Багірової

Не поспішаючи

The musical score is written for piano and voice. It begins with a piano introduction in 6/8 time, marked *mf*. The introduction features a melody in the right hand and a bass line in the left hand, with chords labeled 'М' and 'Б' (Major and Minor). The first system of the introduction spans 4 measures. The second system also spans 4 measures. The third system begins the vocal entry at measure 8, with the lyrics 'У сло - вян-ській ко-ли-сці ко - ли-са - на рід-на мо - ва, на - ро-дом на'. The piano accompaniment continues with chords labeled 'М' and 'Б'. The fourth system continues the vocal line at measure 12, with the lyrics 'пи-са - на. Три-ста ро - ків бу - ла по - не - во-ле - на, під без - ба - те - чком, па-синком'. The piano accompaniment continues with chords labeled 'М' and 'Б'. The score ends at measure 16.

4

8

У сло - вян-ській ко-ли-сці ко - ли-са - на рід-на мо - ва, на - ро-дом на

8

12

пи-са - на. Три-ста ро - ків бу - ла по - не - во-ле - на, під без - ба - те - чком, па-синком

12

16

збо - ле - на рід - на мо - ва, вкра - їн - ська мо -

16

ва, рід - на мо - ва, вкра - їн - ська мо -

20

я. Ні від я.

24

1. 2.

я. Ні від я.

24

1. 2.

я. Ні від я.

rit.

РІДНА МОЯ, ВКРАЇНЬКА МОЯ

У слов'янській колисці колисана
Рідна мова, народом написана.
Триста років була поневолена,
Під безбатьком, пасинком зболена
Рідна мова, українська мова. / Двічі

Ні від кого вона не позичена,
До кінця не змірима, не вивчена.
Від прапредків правнукам дарована.
Переплавлена, не упокорена
Рідна моя, українська моя. / Двічі

Солов'ями - поетами співана,
Мов пахуча троянда, незірвана,
Доленосна, чудесна, співучая,
Серед сильних у світі могучая
Рідна мова, українська моя. / Двічі

РОЗДІЛ II

МІЙ КОХАНИЙ ДИВО-КРАЙ

Другий тематичний блок є своєрідним продовженням і доповненням першого, що розвиває і конкретизує основний зміст: оспівування краси рідної країни. Тут крім узагальнено-символічних образів, уже знайомих по першому розділу, відтворено більш конкретні картини мальовничої української природи («Криниця», «Зима», «Осінь казка», «Пролітали гусі»). Всі ці пісні пройняті світлим ліризмом, відчуттям гармонічної єдності природи і людини. Саме це закладає основи майбутньої любові до рідного краю ще з дитячих років у кожної людини, адже патріотизм починається з любові до «малої батьківщини»: батьківської хати, криниці у дворі, гусячого ключа в осінньому небі, пісні весняних струмків. З цього всього поступово складається у свідомості дитини і образ «великої батьківщини», яку треба любити і берегти.

1. Перша пісня блоку – «Мій коханий диво-край» (сл. В. Луцука) є ніби своєрідним «перекидним місточком» між двома блоками. Її поетичний текст продовжує образну лінію першого блоку («Тополинний лист в діброві шелестить своє весні»), і водночас поглиблює її, вводячи у традиційну картину природи нові поняття: зв'язок з рідною мовою, якою дитина вчиться промовляти перші слова, магію слова, нерозривно пов'язаного з красою навколишнього світу («таємниче в рідній мові одкривається мені»). Поетичний текст скомпанований в дві строфи по вісім рядків. Відповідно структура пісні являє собою шістнадцятитактний однотональний період з восьмитактним вступом. Основна тональність пісні – соль мінор. Восьмитактний період вступу починається з субдомінанти і заснований на «грі» паралельних тональностей: соль мінор – Сі-бемоль мажор. S–D7–III–S–D7–III–S–D7–t–S–D7–t.

Фактура акордова, насичена, «підсвічена» акордовими фігураціями, мелодія супроводу не дублює вокальний голос, а лише підтримує його на опорних звуках, з використанням підголосків. Перше речення періоду, в якому має місце підголоскова фактура, виконується штрихом *legato* на динаміці *p*. Друге речення починається з субдомінанти. Супровід повністю повторює матеріал

вступу, який виконується штрихом *non legato*, м'яко, чітко і доповнюється насиченою динамікою *mf*.

2. «Криниця». Поетичний текст (Т. Коломієць) відзначається теплим ліризмом, яскравою образністю. В пісні він структурно оформлений в дві строфи по вісім рядків. Згідно з цим мелодія пісні викладена у тридцятитактному періоді неповторної будови з шістнадцятитактним вступом. Основна тональність – сі мінор, вона з'являється лише в третьому такті.

Характер пісні – ліричний, витриманий в темпі рухливого вальсу. Жвавості і руху вокальній наспівній мелодиці додає супровід, витриманий «пульсуючими» восьмими. Акордова фактура акомпанементу дублює вокальну мелодію, але динаміку їй додають акордові фігурації. Верхній голос акомпанементу викладений «м'якими» секстами, що підкреслює ліричний характер твору в цілому. Світлий, ліричний характер цієї пісні визначає необхідність використання динамічного наповнення *crescendo – diminuendo*, а також зв'язної артикуляції.

3. «Осіння картина» (сл. В. Дерія). Ця пісня слугує переходом до наступного блоку – «Україна, я – твоя дитина», пов'язуючи між собою дві образні сфери – світ природи і світ дитинства. Це притаманно українському фольклору і українській культурі взагалі, де поетичні картини рідної природи є ніби мальовничим тлом для світу казкових дитячих мрій і світлого, оптимістичного сприйняття навколишнього життя. Досить лише згадати вірші Я. Щоголіва, Л. Українки, присвячені дітям, автобіографічні повісті О. Довженка «Зачарована Десна», М. Стельмаха «Гусі-лебеді летять», «Щедрий вечір». Тож у поетичному тексті пісні пов'язані між собою обидві ці сфери. Перші дві строфи – це картини осінньої природи («Спохмурніло небо. Пожовтіло листя», «Відлетіли птахи за далекі гори, І зриває вітер листя у садах»). Третя строфа нагадує про те, що осінь для дітей – це ще і пора навчання («З вереснем до школи повернулись діти»).

Фактура супроводу гармонічно насичена, з чергуванням акордів, підголосків та акордової фігурації. Для того, щоб акомпанемент не заважав мелодії, баси і акорди (ліва рука) слід виконувати штрихом *non legato*. Вказані в нотному тексті позначення темпу, динаміки, штрихів допоможуть зрозуміти і розкрити характер та музичний образ твору.

МІЙ КОХНИЙ ДИВО-КРАЙ

Музика М. Ведмедері

Слова В. Лучука

Не поспішаючи

The musical score is written for piano and voice. It begins with a piano introduction in B-flat major, 3/4 time, marked *mf*. The piano part features a steady eighth-note accompaniment in the left hand and chords and melodic lines in the right hand. The first system of piano music spans measures 1 to 3. The second system, starting at measure 4, includes a key signature change to D minor (indicated by a natural sign over the B-flat in the treble clef). The third system, starting at measure 7, introduces the vocal melody. The lyrics are: "Не - шу - ми зе - ле - ний". The fourth system, starting at measure 10, continues the vocal melody with the lyrics: "вер - ше, - хай по - чу - є вся зем - ля. як ди - ти - на сло - во -". The piano accompaniment continues throughout, with various fingering and articulation markings such as *p*, *mf*, and *simile*.

14

пер - ше, сло - во Ма - ма про - мов - ля.

17

Ген то-по-ля се - ред по - ля, що до-до-лу віт - ром

20

гне;

21

хай ди - ти - на в сло - ві Во - ля не - згли - би - мий зміст збаг -

Не шуми, зелений верше, -
Хай почує вся земля,
Як дитина слово перше,
Слово Мама промовля.

Ген тополя серед поля,
Що додолу вітром гне;
Хай дитина в слові Воля
Незглибимий зміст збагне.

Тополинний лист в діброві
Шелестить своє весні, -
Таємниче в рідній мові
Одкривається мені...

То, згинаючись, раїна,
Гей, шумить за небокрай,
Що країна Україна -
Мій коханий диво - край!

КРИНИЦЯ

Музика М. Ведмедері
Слова Т. Коломієць

Темп вальсу

The musical score is written for piano and voice. It is in the key of D major (two sharps) and 3/4 time. The tempo is marked 'Темп вальсу' (Waltz tempo). The score is divided into four systems, each with a vocal line and a piano accompaniment.

System 1: The piano accompaniment begins with a *mf* dynamic. The vocal line starts with a half note rest, followed by a melody. The piano accompaniment features chords marked 'M' and '7'.

System 2: The piano accompaniment continues with chords marked 'M' and '7'. A bass line 'B' is indicated below the piano part.

System 3: The vocal line has a half note rest. The piano accompaniment continues with chords marked 'Б', '7', and 'M'. A *tr* (trill) is marked on the vocal line.

System 4: The vocal line begins with the lyrics 'ни - чень - ка, кри - ни - ця, во - ди - ця - дже - ре -'. The piano accompaniment continues with chords marked 'M' and '7'. A bass line 'B' is indicated below the piano part.

24

ли - ця у - ве - че - рі і вран - ці

24

М М Б Б Б

29

не - мов лю - стер - ко в рам - ці. Заг -

29

Б 7 М 7 М *tr*

34

ля - нем на хви - лин - ку - - - про -

34

М 7 М

38

мі - нить - ся хма - рин - ка чи, як у

38

М 7 М М М

В

43

справ - жнім ди - ві, - - - зір - ни - чки

43

ме - рех - тли - ві. Гук

47

1. 2.

1. 2.

tr

p

Криниченька, криниця,
Водиця-джерелиця
Увечері і вранці
Немов люстерко в рамці.

Заглянем на хвилинку -
Проміниться хмаринка
Чи, як у справжнім диві, -
Зірнички мерехтливі.

Гукнеш "агов!" - луною
Тобі відповідає,
І музикою дзвінко
Відерце наповняє.

І зблизька, і здалека
Спішиш до неї в спеку.
Щоб спрагу погасили
Джерел цілющі сили.

ОСІННЯ КАРТИНА

Музика М. Ведмедері

Слова В. Дерія

Не поспішаючи

Piano introduction in B-flat major, 3/4 time. The right hand features a melodic line with eighth and sixteenth notes, while the left hand provides a harmonic accompaniment with chords and single notes. Dynamics include *mf* and *M*. Fingering '7' is indicated in the left hand. Chord symbols 'B' and 'Б' are present.

Vocal entry and piano accompaniment. The vocal line begins with the lyrics 'Спох - му - рні - ло не - бо. По - жов - ті - ло'. The piano accompaniment continues with chords and a melodic line. Dynamics include *tr* and *M*. Fingering '7' is indicated. Chord symbols 'B' and 'В' are present.

Vocal entry and piano accompaniment. The vocal line continues with the lyrics 'лис - тя. Час бре - де по - віль - но до хо - лод - них'. The piano accompaniment continues with chords and a melodic line. Dynamics include *p* and *M*. Fingering '7' is indicated. Chord symbols 'B' and 'В' are present.

днів. Вбра-ла-ся ка - ли - на в.чер-во-не на -

мис - то і ча-ру-є по-гляд - без у - ся - ких слів. Вбра-ла-ся ка

1.2

Для закінчення

по - гляд без у - ся - ких слів.

Для закінчення

rit.

ОСІННЯ КАРТИНА

Спохмурніло небо. Пожовтіло листя.
Час бредє повільно до холодних днів.
Вбралася калина в червоне намисто } Двічі
І чарує погляд без усяких слів.

Відлетіли птахи за далекі гори
І зриває вітер листя у садах.
Заховались звірі у глибокі нори, } Двічі
Щоб весну зустріти у солодких снах.

З вереснем до школи повернулись діти,
Досхочу наївшись слив та кавунів.
Їм дарує осінь різнобарвні квіти } Двічі
Й дивовижний запах лісових грибів.

ПРОЛІТАЛИ ГУСИ

Музика М. Ведмедері
Слова М. Сингаївського

Не поспішаючи

The musical score is written for voice and piano. It consists of three systems of staves. The first system shows the piano introduction with a treble and bass staff. The treble staff has a melody starting with a half note G4, followed by eighth notes. The bass staff has a bass line starting with a half note B3, followed by eighth notes. The second system includes the first line of lyrics: "Про-лі - та - ли гу-си над ла -". The piano accompaniment continues with chords and moving lines. The third system includes the second line of lyrics: "на - ми, Гел-го - та - ли гу - си над на - ми. Вий-шла". The piano accompaniment continues with chords and moving lines. The score includes various musical notations such as notes, rests, bar lines, and dynamic markings like *mf*, *p*, and *mp*. There are also fingerings indicated by numbers 3, 7, and 8.

mf

3

3

М

7

Б

М

В

В

Про-лі - та - ли гу-си над ла -

p

М

М

В

6

6

на - ми, Гел-го - та - ли гу - си над на - ми. Вий-шла

mp

М

7

М

7

В

В

9

я і пти - цям гу - ка - ю: "Не ми-най-те на - шо - го

9

7 М 7 В В

12

кра - ю! Не ми-най-те на - шо - го кра - ю! Над рі -

12

Б М 7 М *p* В В

Для повторення

Для повторення

15

Не ми-най-те на - шо - го кра - ю!

15

М 7 М *rit.* *pp* В В

Для закінчення

Для закінчення

ПРОЛІТАЛИ ГУСИ

**Пролітали гуси над ланами,
Гелготали гуси над нами.
Вийшла я і птицям гукаю:
- Не минайте нашого краю!
Не минайте нашого краю!**

**Над рікою гуси летіли,
Крила на вітрах лопотіли.
Навздогінці щиро гукаю:
- Не минайте нашого краю!
Не минайте нашого краю!**

**Пролетіли гуси над садом,
Думали, спочинути сядуть.
І, зрадівши, птицям гукаю:
- Не минайте нашого краю!
Не минайте нашого краю!**

ЗИМА

Музика М. Ведмедері
Слова Н. Вернигори

Не поспішаючи

mf

7

M

simile

B

4

Б

Б

7

M

7

По-над лу - ки,

7

М

p

M

B

10

ліс і по - ле Про-лі - та - є трій - ка ко - ней

10

M

7

M

R

13

І ка - ре - та криш - та - ле - ва, В ній кра-су - ня -

13

mp 7 М 7 В

16

ко - ро - ле - ва. По - спі - ша - є ця чак - лун - ка,

16

mf 7 М 7 В

19

Бо ве - зе у - сім да - рун - ки. По - спі - ша - є ця чак -

19

7 Б 7 Б 7 В

22 Для повторення

лун - ка, Бо ве - зе у - сім да - рун - ки.

22 Для повторення

ма.

25 Для закінчення

25 Для закінчення

rit. *p*

Понад луки, ліс і поле
Пролітає трійка коней
І карета кришталева,
В ній красуня-королева.
Поспішає ця чаклунка, } Двічі
Бо везе усім дарунки.

Для хлоп'яток і дівчаток -
Сніжну гірку для санчаток,
Для зайчаток - шубки нові,
Ведмежаткам - колискові.
В діаманти й самоцвіти } Двічі
Заплела вербові віти.

Сипле срібло на ялини,
Стеле килим на долини.
В дитсадку на шибках вікон
Змалювала диво-квіти,
Що ніде таких нема. } Двічі
Це до нас прийшла зима!

ВЕСНЯНКА

Музика М. Ведмедері
Слова К. Перелісної

Пожвавлено

5

mf

М

М

М

М

Б

5

Ви - гра - ва со -

7

Б

Б

p

Б

Б

11

пі-лонь - ка У ліс - ку У ліс - ку,

11

Б

Б

7

7

Б

Б

17

Кра - су - єть - ся зе-мель - ка У він - ку,

17

trp Б Б Б Б 7 7

В

23

У він - ку. А у по - лі жи-теч - ка

23

Б 7 М М *mf* М

28

Ок - са - мит, Ок - са - мит.

28

М 7 7 М В

33

А над по - лем со - неч - ко

33

М М

37

І бла - кить, І бла - - - кить.

37

7 Б

Для повторення Для закінчення

Ви - гра - ва.

Для повторення Для закінчення

Б 7 Б Б

ВЕСНЯНКА

**Виграва сопілонька
У ліску,
Красується земелька
У вінку.**

**А у полі житечка
Оksamит,
А над полем - сонечко
І блакить.**

**І мов легкі човники
На морях,
Пливуть білі хмароньки
В небесах.**

**І на річці хвилечка
Мов жива.
А в лісі сопілонька
Виграва!**

РОЗДІЛ III

УКРАЇНА, Я – ТВОЯ ДИТИНА

Третій розділ найбільш численний у збірці. Це свого роду пісенний «альбом для юнацтва», що у музично-поетичних образах відтворює багатобарвний, розмаїтий світ дитинства. У ньому вільно поєднуються між собою і перші уявлення про рідну землю («Добрий день, матусю–Україно!», «Дорога калино»), пропущені через дитяче світосприйняття, і своєрідні «музичні портрети» маленьких українців («Україночка Оленка», «Козачата»), світ їх забав («Малювали діти», «Сопілочка», «Чобітки»), і образи своєрідного «родинного кола», без якого неможливо уявити собі гармонічне виховання дитини («Стелись, вишиванка», «Бабусі», «Дереvence роду»). Окрему групу становлять «шкільні» пісні («Здрастуй, школо!», «Здрастуй, вересень», «Мій букварику, букводарику»), які поетизують світ науки та пізнання, що є також невід’ємною частиною дитячих років. Адже саме у них закладається і любов до рідної мови, якою вчаться вимовляти перші слова, і до рідної природи. І все це згодом зливається у один світлий образ України–Матері.

Перші три пісні утворюють своєрідний «пісенний триптих», де образ «Матусі України» ніби доповнюється образами її дітей («Україночка Оленка», «Козачата»).

Починається розділ своєрідним «пісенним зачином» – «Добрий день, матусю–Україно!» (сл. Н. Рубальської). Щирості і безпосередності поетичному тексту надає його виклад «від імені» маленької дівчинки-українки, що тільки-но відкриває для себе красу і велич рідної землі, з якою вона відчуває свій нерозривний зв’язок («Україно – я твоя дитина, крапелька великого Дніпра»). Відповідно пісня написана у куплетній формі, де заспів ніби відтворює пряме звернення дівчинки до «матусі України» («не дивись, що я така маленька»), а у приспіві змальовуються картини рідної природи, що розгортаються перед дитячими очима («Україно моя, золоті твої поля, ніжна пісня солов’я»).

Пісні передусь вступ, написаний у формі восьмитактного періоду повторної будови, де використані елементи мелодії приспіву. Тут переважає субдомінантова сфера, що відсуває тоніку аж на кінець

періоду. Заспів і приспів пісні мають контрастний характер. У заспіві мелодія відповідно до тексту звучить плавно, спокійно, велично. У приспіві ніби на кіно- чи телеекрані швидко міняються «кадрики» мальовничих картин української природи, мелодія стає жвавою та рухливою.

Гармонічна опора повністю повторює тональний план вступу. Фактура супроводу дублює мелодію паралельними секстами, що робить можливим варіант перекладення пісні для дитячого хору, ансамблю або дуету солістів. Напроти, у заспіві фактура акордова, має самостійну мелодичну лінію, яка не збігається з вокальною.

Супровід повинен сприяти виявленню ліричного характеру мелодії, тому бажано, щоб виконання партії акомпанементу не порушувало її плавний рух.

2. Пісня «Україночка Оленка» (сл. Н. Поклад) є ніби своєрідним продовженням попередньої пісні, де її «героїню» наче змальовано на портреті чи кольоровій листівці: бачимо її яскраве вбрання, чуємо її веселий сміх і спів.

Це маленька лірична мініатюра, в якій органічно поєднуються два протилежних характери – пісенний і танцювальний. Починається пісня вступом, що побудований на оригінальному музичному матеріалі, має форму восьмитактного періоду повторної структури і не дублює вокальну мелодію. Пісенні інтонації вокального твору виконуються штрихом *legato*, а танцювальні – *staccato*, *non legato*. Рухливості вокальній мелодії додає супровід, витриманий «пульсуючими» шістнадцятими, та барвиста артикуляційна палітра.

Фактура пісні викладена паралельними терціями і секстами, що повністю співпадають з мелодичною лінією. Написана у формі восьмитактного періоду неповторної будови. Основна тональність пісні ля-мінор.

3. «Козачата» (сл. О. Яворської) – це вже «колективний портрет» веселих, життєрадісних майбутніх захисників Вітчизни, що люблять рідну землю, закохані у її пісні, гордяться тим, що вони нащадки славного українського козацтва. Пісня витримана в характері легкого веселого маршу, під який зручно й легко крокувати у поході чи коло табірної вогнища.

Пісня написана у куплетній формі. Основна тональність мі –

мінор. Заспів має маршовий характер, у формі восьмитактного періоду неповторної структури. У першому реченні мелодія звучить на тлі гармонічного акордового супроводу з ритмоформулою

, що надає музиці пружності та енергійності. Друге речення починається з відхилення у паралельну тональність і закінчується на домінанті основної тональності, підготовуючи початок приспіву, що утверджує основну тональність і не виходить за її межі. Тут вокальна мелодія викладена двоголосом, паралельними терціями, що повністю дублюється супроводом на октаву вище.

Вступ побудований на елементах мелодії приспіву, до яких додано пунктирний ритм, що підкреслює маршовий характер пісні. Форма вступу – восьмитактний період повторної структури. Перше речення звучить у вищому регістрі, ніж друге, що створює ефект переклички, а затактові вісьмі тривалості підкреслюються акцентами. У заспіві фактура акомпанементу імітує групу ударних інструментів і мідну духову у перекличках, які також підкреслюються акцентами. Партія лівої руки виконується чітко, ритмічно штрихом *staccato*.

4. Серія «шкільних» пісень починається ліричною і теплою «Здрастуй, школо!» (сл. Ф. Пантова). Вона має вальсовий характер, підкреслений розміром 6/8, що надає твору пластичності і рухливості.

Починається твір чотиритактним вступом на матеріалі останньої фрази пісні. Куплетна форма пісні укладається у шістнадцятитактний період неповторної структури. Заспів, таким чином, складає його перше речення з восьми тактів, що закінчуються на тоніці основної тональності фа – дієз мінор.

Широкі мелодичні ходи на сексту, септиму ріднять пісню з мелосом українського романсу і ліричної пісні. Цьому сприяє однорідність фактури акомпанементу протягом всього твору, який підтримує вокальну партію і збагачує її гармонічно, дублюючи паралельними секстами. Приспів починається з відхилення у субдомінантову сферу з лаконічними «проблисками» паралельної тональності.

Світлий, ліричний характер цього вокального твору визначає необхідність використання зв'язної артикуляції, а також виконання вказаних в нотному тексті позначень темпу і динаміки.

ДОБРИЙ ДЕНЬ, МАТУСЮ – УКРАЇНО!

Музика М. Ведмедері
Слова Н. Рубальської

Помірно

The musical score is written for piano and voice. It consists of four systems of staves. The first system shows the piano introduction with a treble and bass staff. The second system continues the piano introduction. The third system introduces the vocal melody in the treble staff, with the piano accompaniment in the bass staff. The fourth system continues the vocal melody and piano accompaniment. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings. The lyrics are in Ukrainian and are placed below the vocal staff.

mf *B* *M* *7* *Б* *Б* *M* *7* *simile*

4

7

Доб - рий день, ма -

7

p *M* *7*

10

ту - сю - Ук - ра - ї - но! Схо-дить сон-це ра-дос-ті й доб - ра.

10

B *Б* *Б* *7*

13

Ук - ра - ї - но, я - тво - я ди - ти - на, кра-пель-ка ве - ли - ко - го Дніп-

13

16

ра. Ук - ра - ї - но мо - я. зо - ло - ті тво - ї по - ля, ніж - на

16

19

піс - ня со - ло - в'я. Яб - лу - не - ві са - ди і сме -

19

22

ре - ко-ві лі - си - рід - на ма - тін - ка зем - ля.

22

Для повторення

Для повторення

25 Для закінчення

ля.

25 Для закінчення

M *rit.* *p*

Добрий день, матусю-Україно!
 Сходить сонце радості й добра.
 Україно, я - твоя дитина,
 Крапелька великого Дніпра.

Приспів:
 Україно моя,
 Золоті твої поля,
 Ніжна пісня солов'я.
 Яблуневі сади
 І смерекові ліси -
 Рідна матінка земля.

Не дивись, що я така маленька,
 Час мине - я швидко підросту,
 І усю любов свого серденька
 Я тобі в дарунок принесу.

Приспів.

УКРАЇНОЧКА ОЛЕНКА

Музика М. Ведмедері

Слова Н. Поклад

Не поспішаючи

The musical score is written for piano and voice. It consists of four systems of music. The first system (measures 1-3) features a piano introduction with a melody in the right hand and chords in the left hand. The second system (measures 4-6) continues the piano introduction. The third system (measures 7-9) includes the first line of the vocal melody: "До бар-вис-то-го ві-". The fourth system (measures 10-12) includes the second line of the vocal melody: "ноч-ка - - - ви-ши-ва-ноч-ка - со-роч-ка,". The piano accompaniment includes various markings such as *mf*, *stacc.*, *simile*, *p*, and fingerings like *M*, *7*, *Б*, and *В*.

13

Фар-ту-шок і чо - біт - ки, й.різ-но-ко-лір-ні стріч -

13

mp М 7 М М М

В В

16 1. 2.

ки. та.

16 1. 2.

М М М *p*

До барвистого віночка -
 Вишиваночка-сорочка,
 Фартушок і чобітки,
 Й різноколірні стрічки.

Це Оленка - українка,
 Як вона співає дзвінко!
 Як сміються оченята!
 Як танцюють ноженята!

КОЗАЧАТА

Музика М. Ведмедері
Слова О. Яворської

Легко, ходю

The musical score is written for piano in G major (one sharp) and common time (C). It consists of four systems of staves. The first system (measures 1-3) features a treble staff with a melodic line and a bass staff with a rhythmic accompaniment. The second system (measures 4-6) continues the accompaniment. The third system (measures 7-8) shows the beginning of the vocal melody in the treble staff. The fourth system (measures 9-10) includes the vocal melody and a piano accompaniment. Dynamics include *f* (forte), *mp* (mezzo-piano), and *mf* (mezzo-forte). Fingerings are indicated by numbers 1-5 and 7. Pedal markings are present in measures 1, 4, 7, and 9. The tempo/mood is indicated as 'Легко, ходю' (Lightly, march).

8va—

4 (8va)—

7

9

Ми ма - лень - кі ко - за - ча - та,

mp *mf*

11

Ста - нем справ - жні-ми людь - ми. Ми ко - ха - єм рід - ну

mp М 7 В

14

Приспів

піс - ню, Ук - ра - ї - ну лю-бим ми! Ук - ра -

mf *mp* М 7 8va В В

17

ї - на - на-ша ма - ти. І про не - ї віль - ний

mf М 7 8va В

20

спів. Ми ве - се - лі ко - за - ча - та,

20 (8va)

mf

7

В В

М М

23

Для повторення Для закінчення

Ми - на - щад - ки ко - за - ків! ків.

23

Для повторення Для закінчення

М 7

М *f* 7

М *f*

Ми маленькі козачата,
Станем справжніми людьми.
Ми кохаєм рідну пісню,
Україну любим ми!

Приспів:

Україна - наша мати,
І про неї вільний спів.
Ми - веселі козачата,
Ми - нащадки козаків!

Ми шануєм рідне слово,
В нбому вірність і краса.
Ми - маленькі козачата,
Наша пісня не згаса!

Приспів:

Хай злітає рідна пісня,
Наче чайка в небеса.
В ній - ясна душа народу,
В ній надія і краса.

Приспів:

ЗДРАСТУЙ, ШКОЛО!

Музика М. Ведмедері
Слова Ф. Пантова

Темп вальсу

The musical score is written for voice and piano. It features a key signature of two sharps (F# and C#) and a 3/4 time signature. The tempo is marked 'Темп вальсу' (Waltz tempo). The score is divided into three systems, each with a vocal line and a piano accompaniment. The piano part includes dynamic markings (*mf*, *tr*) and fingering numbers (7). The lyrics are in Ukrainian and describe a nostalgic scene of returning to school.

На-ші

літ - ні до-ро - ги й.сте - жи - ни по-вер - ну - ли до шко - ли, у

клас. Бі - лі айст - ри, чер-во - ні жор - жи - ни зу - стрі -

ча - ють у ве - рес - ні нас! Здра - стуй,

шко - ло, бар-вис - тий са - до - чок і а - ле - я бе - рі - зок струн -

ких! Здра-стуй, здра-стуй, наш рід - ний ку - то - чок, ми щас -

ли - ві в.о-бій - мах тво - їх! 2.Здра - стуй час.

М 7 М М М

1 Для закінчення

1. Наші літні дороги й стежини
 Повернули до школи, у клас.
 Білі айстри, червоні жоржини
 Зустрічають у вересні нас!

Приспів:

Здрастуй, школо, барвистий садочок
 І алея берізок струнких!
 Здрастуй, здрастуй, наш рідний куточок,
 Ми щасливі в обіймах твоїх!

2. Пахнуть фарбою класи просторі,
 Ой як хочеться нам до книжок!
 Ми від лісу, від степу і моря
 Всі злетілись на перший дзвінок.

Приспів.

3. Радість зустрічі, сміх і розмови.
 Скільки спогадів буде у нас!
 До навчання дзвінок кличе знову,
 За знанням вирушати нам час.

Приспів.

ЗДРАСТУЙ, ВЕРЕСЕНЬ

Музика М. Ведмедері
Слова Т. Мезенцевої

Темп вальсу

The musical score is written for voice and piano. It consists of three systems of staves. The first system shows the vocal melody and piano accompaniment. The piano part features chords marked with 'М' and '7', and dynamics 'mf' and 'p'. The second system continues the melody with lyrics 'ве - ре - сень, світ - лий ве - ре - сень, ру - ку' and piano accompaniment with chords 'М', '7', 'М', 'Б', and 'В'. The third system continues with lyrics 'дай! Пах - не мя - то - ю, стиг - лим ве - рес-сом' and piano accompaniment with chords 'Б', '7', 'М', '7', 'Б', and 'М'. The piano part includes various musical notations such as treble and bass clefs, key signatures, time signatures, and dynamic markings.

Здра - стуй,

ве - ре - сень, світ - лий ве - ре - сень, ру - ку

дай! Пах - не мя - то - ю, стиг - лим ве - рес-сом

рід - ний край. Пах - не мя - то - ю, стиг - лим

ве - ре - сом рід - ний край. 2. Ще жор -

жи - на - ми яс - но - ли - ци - ми квіт - не

сад, по - ряд з ай - стра - ми і гвоз - ди - ка - ми -

Б 7 М 7 Б М

В

ви - но - град. По - ряд з ай - стра - ми і гвоз -

М 7 Б 7 М 7

В

ди - ка - ми ви - но - град. 3. Роз - мов - в клас.

Для повтору Для закінчення

Б М М 7 М *p* М М

ЗДРАСТУЙ, ВЕРЕСЕНЬ

1. Здрастуй, вересень, світлий вересень,
Руку дай!
Пахне м'ятою, стиглим вересом
Рідний край. } Двічі
2. Ще жоржинами яснолицими
Квітне сад,
Поряд з айстрами і гвоздиками -
Виноград. } Двічі
3. Розмовляємо із калиною -
Ну й краса!
Наче лебеді, над стежинами -
Небеса... } Двічі
4. Глянув вересень із усмішкою:
В школу час!
Він із зошитом, він із книжкою
Входить в клас. } Двічі

МІЙ БУКВАРИКУ, БУКВОДАРИКУ

Музика М. Ведмедері
Слова В. Дерія

Не поспішаючи

The musical score is written for voice and piano. It consists of three systems of staves. The first system shows the piano introduction with a treble and bass staff. The second system includes the first vocal line with lyrics. The third system includes the second vocal line with lyrics. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings.

f *8va* *mf* *p* *tr*

7 М Б М М

4 Ти най-пер-ше сло-во про-чи-тав із на-ми,

7 бо жит-тя на сві-ті йде у нас від ма-ми. А на-ступ-не сло-во рід-на

7 М М

10

Бать - ків - щи - на на - ша най - ми - лі - ша нень - ка - Ук - ра - ї - на.

10 (8va)

M 7 Б 7

13 **Приспів**

Мій Бук-ва - ри - ку. Бук - во - да - ри - ку! Най - мо - лод - ший книж - ний

13 *mf*

M 7 M 7

16

бра - те. Жаль ме - ні те - бе, Бук - ва - ри - ку

16

Б 7 7 М

19	Для повторення	Для закінчення
19	Для повторення	8 ^{ва} Для закінчення
23	(8 ^{ва})	

Ти найперше слово прочитав із нами
 Бо життя на світі йде у нас від мами.
 А наступне слово - рідна Більківщина -
 Наша наймиліша ненька - Україна.

Приспів:

Мій Букварику, Букводарику!
 Наймолодший книжний брате.
 Жаль мені тебе, Букварику,
 Нині залишати.

Буквочки рівненько викладені в слові,
 Всі вони цікаві, хоч мені й не нові.
 Я вже їх читаю та складати вмію.
 Казку невелику прочитав зумію.

Приспів.

Дякую, Букварику, за твою науку.
 Подаю із сумом я маленьку руку.
 Пам'ятай, в Тернополі є у тебе друзі.
 Будь з дітьми веселим. Не корися тузі.

Приспів.

МАЛЮВАЛИ ДІТИ

Музика М. Ведмедері
Слова Ф. Пантонова

Лірично

The musical score is written for voice and piano. It consists of three systems. The first system is an instrumental introduction for the piano, marked 'Лірично' (Lyrical) and 'mf' (mezzo-forte). It features a treble and bass staff with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature (C). The piano part includes chords and arpeggiated figures, with some notes marked with a '7' (seventh) and a 'M' (major). The second system begins with the vocal melody. The lyrics are: 'Ма-лю-ва-ли ді-ти ха-ти, не-бо, сон-це і пта-'. The piano accompaniment continues with chords and arpeggiated figures, marked with 'p' (piano), 'M', and '7'. The third system continues the vocal melody with the lyrics: 'шок, ма-лю-ва-ли ма-му й та-та'. The piano accompaniment includes chords and arpeggiated figures, marked with 'M', '7', and 'B' (bass). The score is written in a standard musical notation style with a key signature of one sharp and a common time signature.

Ма-лю-ва-ли ді-ти ха-ти, не-бо, сон-це і пта-

шок, ма-лю-ва-ли ма-му й та-та

і у кві-тах діт - са - док. А світ пре - крас - ний, той ди -

тя - чий світ, як пер-ший пта - шеч - ки з.гніз - да по - літ. Слух - ня - ні

пенз - ли - ки в.ру - ках ма - лих, ду - ша ди - тя - ча у ма -

1

люн - ках тих.

2

люн - ках тих.

М

М

rit.

p

М

М

1. Малювали діти хати,
Небо, сонце і пташок,
Малювали маму й тата
І у квітках дитсадок.

Приспів:

А світ прекрасний, той дитячий світ,
Як перший пташечки з гнізда політ.
Слухняні пензлики в руках малих,
Душа дитяча у малюнках тих.

2. Малювали і калину
В білосніжному вбранні.
Малювали козачину,
На баскім сидить коні.

Приспів.

3. Малювали синє море,
Під вітрилами човни.
Малювали діти поле,
А у полі трактори.

Приспів.

4. Малювали і садочок,
Стигли яблука в саду.
"Мій улюблений куточок", -
Написали на листку.

Приспів.

ЧОБІТКИ

Музика М. Ведмедері
Слова Т. Коломієць

Стримано

mf stacc. *8va*

Б В

6

Сту - кав-грю-кав мо - ло-ток, Тан-цю-ва - ло

p Б В

12

Приспів

ши - ло. Вий - шов пер - ший чо - бі-ток - По - ди-ви-тись ми - ло. Чо - бо-та-рик,

Б М 7 Б *tr* Б В

18

чо - бо-тар - Раз! - у - дар, Два! - у - дар. Бу - дуть гар - ні чо - біт-ки,

18

8va

Б 7 Б 7 Б 7 Б

В

23

1. Як дзві - нощ - ки, під - ків - ки. 2. під - ків - ки.

23

1. 2.

7 Б rit. 7 Б

В

Стукав-грюкав молоток,
Танцювало шило.
Вийшов перший чобіток -
Подивитись мило.

Приспів:
Чоботарить чоботар -
Раз! - удар.
Два! - удар.
Будуть гарні чобітки,
Як дзвіночки-підківки.

Стукав-грюкав молоток,
Танцювало шило.
Вийшов другий чобіток -
Подивитись мило.

Приспів:

ДОРОГА КАЛИНО

Музика М. Ведмедері
Слова невідомого автора

Спокійно, задушевно

The musical score is written for voice and piano. It is in the key of D major (two sharps) and 4/4 time. The tempo/mood is 'Спокійно, задушевно' (Calmly, tenderly). The score consists of three systems of music.

First System: The piano introduction features a melody in the right hand with slurs and accents, and a bass line with chords marked 'М' (Major) and 'Б' (Minor), some with a '7' (dominant) chord. The dynamic is *mp* (mezzo-piano). The system ends with the instruction *simile*.

Second System: The vocal melody begins at measure 4. The lyrics are: 'Край се-ла ха - ти - на бать-ків-ська ста - рень -'. The piano accompaniment continues with chords marked 'М' and 'Б', some with a '7'. The dynamic is *p* (piano).

Third System: The vocal melody continues from measure 7. The lyrics are: 'ка. У са-ду ка - ли - на, лю-бить ї - ї нень - ка. Ой, ха-ти-но рыд -'. The piano accompaniment continues with chords marked 'Б' and 'М', some with a '7'. The system ends with a repeat sign.

10

на, до - ро - га ка - ли - но, так, як Ук - ра ї - на, в сер -

10

12

1. 2.

ці ти є - ди - на. ти є - ди

12

1. 2.

М 7 М 7 *rit.* М 7

Край села хатина
Батьківська старенька.
У саду калина,
Любить її ненька.

Приспів:
Ой, хатино рідна,
Дорога калино,
Так, як Україна,
В серці ти єдина.

На гілках крилатих
В гніздах соловейки,
То у них співати
Вчилась я маленька.

Приспів.

Я торкнуся розмаю,
Мов порину в казку,
Серцем пригадаю
Материну ласку.

Приспів.

ДЕРЕВЦЕ РОДУ

Музика М. Ведмедері

Слова Н. Кириян

Не поспішаючи

The musical score is written for voice and piano. It consists of three systems of staves. The first system shows the beginning of the piece with a piano introduction marked *mf* and *M*. The second system contains the first line of lyrics: "Щоб квіт-ла Ук-ра - ї - на Із сон-цем, зві-тер-цем, кож -". The third system contains the second line of lyrics: "ні - сінь-ка ро-ди - на Пле - ка - є де-рев-це. Той ви-шень-ку, той яб-лунь-ку, Той". The piano accompaniment features various chords and arpeggios, with some measures marked with *p* (piano) and *tr* (trill). The tempo is indicated as "simile".

Щоб квіт-ла Ук-ра - ї - на Із сон-цем, зві-тер-цем, кож -

ні - сінь-ка ро-ди - на Пле - ка - є де-рев-це. Той ви-шень-ку, той яб-лунь-ку, Той

10 **Для повторення**

дуб, а той го-ріх. Для то-го, щоб при-кра-си-ти Свій - бать-ків-ський по - ріг. У

10 **Для повторення**

mf Б Б М М 7 М В

13 **Для закінчення**

за та-кий па - ху чий Ві - но - чок із гі - лок.

13 **Для закінчення**

М М 7 М *mf* М 7 В

16

Б Б М М 7 М В

ДЕРЕВЦЕ РОДУ

Щоб квітла Україна
Із сонцем, з вітерцем,
Кожнісінька родина
Плекає деревце.

Той вишеньку,
Той яблуньку,
Той дуб, а той горіх.
Для того, щоб прикрасити
Свій батьківський поріг.

У донечки, у сина
Калинонька росте.
Матуся Україна
Всім дякує за те.

За вишеньку,
За яблуньку,
За сосну, за дубок.
І за такий пахучий
Віночок із гілок.

БАБУСІ

Музика М. Ведмедері
Слова С. Патри

Темп повільного вальсу

The musical score is written for piano and voice. It consists of three systems of music. The first system (measures 1-4) features a piano introduction with a melody in the right hand and chords in the left hand. The tempo is marked 'Темп повільного вальсу' (Tempo of a slow waltz). The second system (measures 5-8) contains the first line of the vocal melody with the lyrics 'Лю-ба ба-бу - - - сю, те-бе я ві-та - ю,'. The piano accompaniment continues with chords and some melodic lines. The third system (measures 9-12) contains the second line of the vocal melody with the lyrics 'ра-дос-ті, щас - тя, здо-ров - я ба-жа - - - ю!'. The piano accompaniment continues with chords and some melodic lines. The score includes various musical notations such as dynamics (*mf*, *p*, *tr*), articulation (*simile*), and fingerings (7, 8va).

mf

8va

simile

5

Лю-ба ба-бу - - - сю, те-бе я ві-та - ю,

5

p

9

ра-дос-ті, щас - тя, здо-ров - я ба-жа - - - ю!

9

tr

13 **Приспів**

Хай то - бі со - неч - ко сві - тить яск - ра - во, кві - ти бу - я - ють і сте - лять - ся тра - ви.

13

17

Хай то - бі со - неч - ко сві - тить яск - ра - во, кві - ти бу - я - ють і

17

20 **Для повторення** **Для закінчення**

сте - лять - ся тра - ви. сте - лять - ся тра - ви.

20 **Для повторення** **Для закінчення**

М М rit.

БАБУСІ

**Люба бабусю, тебе я вітаю,
Радості, щастя, здоров'я бажаю!**

Приспів:

}Двічі

**Хай тобі сонечко світить яскраво,
Квіти буяють і стеляться трави.**

**Бажаю тобі я сто років прожити,
Нехай тебе люблять онуки і діти.**

**Нехай тебе старість не квапить, минає
І серце твоє хай нещастя не крає.**

**Живи ти ще довго на світі оцім -
На радість онукам і дітям своїм.**

СОПЛОЧКА

Музика М. Ведмедері
Слова Г. Яковчука

Пожвавлено

8va

mp sempre stacc.

Б Б Б Б 7 М

В В В В В

4

Со - пі - лоч - ку ку - пив та - то,

mf

7 Б

В В В В В

7

А я на - вчивсь на ній гра-ти. Ой ля, ля-ля-ля,

8va

mp

7 М 7 Б Б Б

В В В В В

10

Грай, со - пі - лоч - ка, мо - я! Ой ля, ля - ля - ля,

10 (8va)

Б Б 7 М В

12 Для повторення Для закінчення

Грай, со - пі - лоч - ка, мо - я! Грай, со - пі - лоч - ка, мо - я!

12 Для повторення Для закінчення

mf 7 Б *mf* 7 rit. Б

В В В В

Сопілочку купив тато,
А я навчивсь на ній грати.

Ой ля, ля-ля-ля,
Грай, сопілочка, моя! } Двічі

Як почну в дворі я грати,
Збігаються всі малята.

Ой ля, ля-ля-ля,
Грай, сопілочка, моя! } Двічі

Сопілочка грає, грає,
Усіх діток звеселяє.

Ой ля, ля-ля-ля,
Грай, сопілочка, моя! } Двічі

СТЕЛИСЬ ВИШИВАНКА

Музика М. Ведмедері
Слова Л. Мишури

Помірно, з почуттям

The musical score is written for voice and piano. It features a key signature of two sharps (F# and C#) and a 3/4 time signature. The piano accompaniment includes dynamic markings such as *mf*, *tr*, and *simile*, along with fingering numbers (7) and articulation marks (M). The vocal line includes lyrics in Ukrainian. The score is divided into four systems, each starting with a measure number (5, 10, 15).

5
Ни-точ-ка до ни-точ-ки - ві-зе-ру - нок кла-ла, щас-ли-ву -

10
ю до-лю ді-тям на-кли-ка-ла. При-ле-ти, мов птах на кри-лах,

15
до-лень-ко, до ха-ти. Бу-ду я ко-

18

Для повторення

ли - сонь - ку си - но - ву гой - да - ти.

18

Для повторення

21

Для закінчення

си - но - ву гой - да - ти.

21

Для закінчення

Ниточка до ниточки - візерунок клала,
Щасливу долю дітям накликала.
- Прилети, мов птах на крилах, доленько, до хати.
Буду я колисонуку синову гойдати.

Ниточка до ниточки - візерунок клала,
Щасливу долю дітям накликала.
Свій донечці веселу пісеньку співала,
А недоленьку лихую серцем проклинала.

Ниточка до ниточки - візерунок клала,
Щасливу долю дітям накликала.
Червона ниточко, прокладай дороги,
А чорная ниточкаао, обминай пороги.

Ниточка до ниточки - візерунок клала,
Щасливу долю дітям накликала.
Виростаєте мої діти, у рідному краї.
Стеліться, тумани, у сивому гаї.

Рушничок, як Берегиню, дітям вишивала,
Щасливої щиро доленьки бажала.
- Стелися, стелись, вишиванко, звечора до ранку,
Нехай сонце зігріває діток на світанку.

БІОГРАФІЯ МИКОЛИ ОЛЕКСІЙОВИЧА ВЕДМЕДЕРІ

Відомий дитячий композитор, пісні якого вже багато років у дошкільних навчальних закладах і школах з радістю виконують діти.

Народився 28 жовтня 1952 року у с. Юрченковому Печеніжського району Харківської області у селянській родині. Дитинство і юність пройшли на хуторі Бугаївка Шевченківського району, що на Харківщині. Закінчив Лелюківську початкову та Юрченківську середню школи. Самотужки опанував гру на гармоніці, а згодом і на баяні. Служив в армії. Працював на Харківському тракторному заводі, одночасно навчався на курсах баяністів-хормейстерів при обласному Будинку народної творчості. Захоплення музикою привело його до Харківського культосвітнього училища (відділення народних інструментів), а згодом у педагогіку.

З 1978 р. і донині Микола Олексійович проживає у м. Лозова, що на Харківщині. Працював на Лозівському ковальсько-механічному заводі, брав участь у художній самодіяльності. Самотужки опанував навички композиторської майстерності.

З 1983 по 2008 рік працював музичним керівником у дошкільному навчальному закладі №62 у м. Лозова на Харківщині. Педагогічний досвід збагатив його, привернув до творчості. Микола Олексійович це дивовижна людина, яка сприймає світ у всіх барвах. Він вміє своєю мелодією «загорнути» слухача у зимову казку, або перенести у спекотне літо...

На сьогоднішній день у творчому доробку композитора понад 16 збірок пісень для дітей та української молоді загалом, перша з яких – «Козачата» (1997).

М. Ведмедеря пише пісні на слова українських поетів В. Багірової, В. Верховець, О. Голеги, Н. Гуменюк, Н. Кирян, В. Крищенко, Н. Поклад, Н. Рибальської, М. Сингаївського, О.Яворської, та багатьох інших.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	3
РОЗДІЛ І	
УКРАЇНА – МОВ ЦАРІВНА.....	5
УКРАЇНА	
<i>Музика М.Ведмедері. Слова Н. Іванюк</i>	<i>8</i>
НЕМАЄ УКРАЇНИ БЕЗ КАЛИНИ	
<i>Музика М.Ведмедері. Слова Г. Клок</i>	<i>12</i>
ЦЕ МОЯ Україна	
<i>Музика М.Ведмедері. Слова А. Камінчука</i>	<i>16</i>
ПІСНЯ ЗЕМЛІ	
<i>Музика М.Ведмедері. Слова М. Сингаївського</i>	<i>20</i>
БАРВІНКОВА Україна	
<i>Музика М.Ведмедері. Слова О. Голеги</i>	<i>22</i>
Україна	
<i>Музика М.Ведмедері. Слова О. Тарасової</i>	<i>25</i>
РІДНА МОЯ, ВКРАЇНСЬКА МОЯ	
<i>Музика М.Ведмедері. Слова В. Багірової</i>	<i>28</i>
РОЗДІЛ ІІ	
МІЙ КОХАНИЙ ДИВО-КРАЙ.....	31
МІЙ КОХНИЙ ДИВО-КРАЙ	
<i>Музика М.Ведмедері. Слова В. Лучука</i>	<i>33</i>
КРИНИЦЯ	
<i>Музика М.Ведмедері. Слова Т. Коломієць</i>	<i>36</i>
ОСІННЯ КАРТИНА	
<i>Музика М.Ведмедері. Слова В. Дерія</i>	<i>39</i>
ПРОЛІТАЛИ ГУСИ	
<i>Музика М.Ведмедері. Слова М. Сингаївського</i>	<i>42</i>
ЗИМА	
<i>Музика М.Ведмедері. Слова Н. Вернигори</i>	<i>44</i>
ВЕСНЯНКА	
<i>Музика М.Ведмедері. Слова К. Перелісної</i>	<i>48</i>

РОЗДІЛ ІІІ

УКРАЇНА, Я – ТВОЯ ДИТИНА 52

ДОБРИЙ ДЕНЬ, МАТУСЮ – УКРАЇНО!

Музика М.Ведмедері. Слова Н. Рубальської 55

УКРАЇНОЧКА ОЛЕНКА

Музика М.Ведмедері. Слова Н. Поклад 57

КОЗАЧАТА

Музика М.Ведмедері. Слова О. Яворської 60

ЗДРАСТУЙ, ШКОЛО!

Музика М.Ведмедері. Слова Ф. Пантова 63

ЗДРАСТУЙ, ВЕРЕСЕНЬ

Музика М.Ведмедері. Слова Т. Мезенцевої 66

МІЙ БУКВАРИКУ, БУКВОДАРИКУ

Музика М.Ведмедері. Слова В. Дерія 70

МАЛЮВАЛИ ДІТИ

Музика М.Ведмедері. Слова Ф. Пантонова 73

ЧОБІТКИ

Музика М.Ведмедері. Слова Т. Коломієць 76

ДОРОГА КАЛИНО

Музика М.Ведмедері. Слова невідомого автора 78

ДЕРЕВЦЕ РОДУ

Музика М.Ведмедері. Слова Н. Кириян 80

БАБУСІ

Музика М.Ведмедері. Слова С. Патри 83

СОПЛОЧКА

Музика М.Ведмедері. Слова Г. Яковчука 86

СТЕЛИСЬ ВИШИВАНКА

Музика М.Ведмедері. Слова Л. Мишури 88

БІОГРАФІЯ МИКОЛИ ОЛЕКСІЙОВИЧА ВЕДМЕДЕРІ 90

Навчальне видання

ЗУЄВ Павло Кирилович,
ЗУЄВА Людмила Вікторівна

ПРАКТИКУМ З АКОМПАНІАТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

*(аранжування та виконавська редакція для баяна, акордеона вокальних творів
сучасного українського композитора М. Ведмедері)*

*Навчальний посібник
для студентів музично-педагогічних спеціальностей
вищих навчальних закладів освіти*

Відповідальний за випуск: *В. І. Шейко*
Комп'ютерна верстка: *С. П. Цьома*

Підписано до друку 23.05.2016 р.
Формат 60х84 1/16. Гарн. Times New Roman. Папір офсетний.
Друк офсетний. Умовн. друк. арк. 11,45. Обл.-вид. арк. 12,4.
Тираж 100 пр. Вид. № 37.

Видавець і виготовлювач:
ФОП Цьома С.П. 40002, Суми, Роменська, 100.
Тел.: 066-293-34-29.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
серія ДК, № 5050 від 23.02.2016.